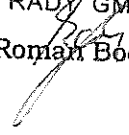

**Uchwała NR XLII/216/2014
Rady Gminy Baranów
z dnia 25 czerwca 2014r.**

w sprawie uchwalenia Programu Wsparcia Rodziny dla Gminy Baranów na lata 2014 – 2016

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 594 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 135 z późn. zm.) Rada Gminy Baranów uchwala, co następuje:

- § 1. Uchwala się Program Wsparcia Rodziny dla Gminy Baranów na lata 2014 – 2016.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Baranów.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Roman Bódych

PROGRAM WSPARCIA RODZINY DLA GMINY BARANÓW NA LATA 2014 – 2016

I. PODSTAWA PRAWNA I CEL PROGRAMU

Podstawa prawna Programu:

Gminny program wspierania rodziny w Gminie Baranów na lata 2014 – 2016 określa zadania własne Gminy wynikające z:

- a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.),
- b) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.),
- c) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

CEL GŁÓWNY

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczaniu dziecka. Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Powinna ona przede wszystkim chronić interes dziecka oraz realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do pełnoletniości tj. ukończenia 18 roku życia. Instytucja władzy rodzicielskiej ma służyć przede wszystkim ochronie dobra dziecka. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej, dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcjonalną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji

kryzysowych. Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną. Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Główne założenia programu:

1. praca z dzieckiem pozbawionym prawidłowej opieki ze strony rodziny powinna być elementem szerszego programu wspierania rodziny w środowisku lokalnym,
2. praca z rodziną powinna być skierowana przede wszystkim na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej, której konsekwencją jest zabranie dziecka z domu,
3. praca socjalna z rodzicami biologicznymi dziecka powinna być prowadzona także po zabraniu go z domu, żeby zwiększyć szanse powrotu do rodziny naturalnej,
4. umieszczenie dziecka pozbawionego całkowicie lub częściowo opieki rodziców w placówce opiekuńczo – wychowawczej może nastąpić dopiero po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy rodzinie naturalnej oraz w przypadku braku możliwości zapewnienia temu dziecku opieki w rodzinnej pieczy zastępczej.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Podstawowym dokumentem, w oparciu o który rozpoczęto prace przy opracowaniu programu jest Diagnoza Społeczna (dane statystyczne z opracowań GOPS- Ocena zasobów pomocy społecznej).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie objął szeroko rozumianym wsparciem:

1. w 2011 roku 120 rodzin, w tym 311 osób w rodzinie;
2. w 2012 roku 140 rodzin w tym 361 osób w rodzinie;
3. w 2013 roku 127 rodzin w tym 313 osób w rodzinie.

Tabela 1. *Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.*

	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
	2011		2012		2013	
UBÓSTWO	76	161	103	237	102	238
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	12	56	28	127	24	111
BEZRADNOŚĆ	63	212	60	212	43	170
BEZROBOCIE	32	79	45	119	40	97
ALKOHOLIZM	29	89	33	79	36	91

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Rodziny dotknięte ubóstwem, bezrobociem, bezradnością mają znaczący wpływ na występowanie patologii społecznej. Z analizy przedstawionej wyżej tabeli wynika, że dominującym powodem przyznania pomocy społecznej jest ubóstwo i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Rodziny, które znalazły się w sytuacji kryzysowej wymagają kompleksowego wsparcia ze strony instytucji pomocowych. U wielu rodzin objętych pracą socjalną lub nadzorem kuratora występują liczne problemy w opiece nad dziećmi: zaniedbywanie nauki, nie realizowanie obowiązku szkolnego, zagrożenie demoralizacją, niska samoocena, złe warunki socjalno –bytowe, uzależnienie od alkoholu rodziców. Brak odpowiedniego, specjalistycznego wsparcia dla tych rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

W gminie Baranów w 2013 r. pozbawionych było opieki rodziców naturalnych 9 dzieci. Dzieci te przebywały w placówkach opiekuńczych.

Zgodnie z cyt. ustawą pierwszeństwo, do sprawowania opieki zastępczej mają rodziny spokrewnione z dzieckiem, które bardzo często jednak wymagają wsparcia i pomocy w należyтым sprawowaniu opieki.

Nie mniej ważny w realizacji tego zadania jest fakt, iż na przestrzeni kilku lat znacznie wzrosły koszty utrzymania dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Wzrost ten jest związany z dochodzeniem przez placówki do standardów, polegających na zmniejszeniu liczby wychowanków. Standardy te po dniu 01.01.2012r. uległy obostrzeniom, co przyczyniło się do zwiększenia kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Zwiększenie kosztów pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ma wpływ na wydatki gmin właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dziecka.

Jednym z priorytetowych zadań ustawy jest powrót dzieci z zastępczych form opieki do środowisk rodzinnych. W tym celu prowadzi się pracę socjalną z rodzicami naturalnymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Praca ta polegała na ścisłej współpracy pracownika socjalnego bądź asystenta rodziny z rodziną w celu poprawienia sytuacji materialnej i bytowej rodziny oraz ubiegania się o powrót dziecka do domu rodzinnego.

W 2013 r. wprowadzono asystenta rodziny do 7 rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze. W przypadku gdy rodzice nie podejmują współpracy z asystentem rodziny

niezwłocznie informowany jest o tym fakcie sąd rejonowy oraz formułowany jest wniosek o pozbawienie ich władzy rodzicielskiej, co pozwala na skierowanie dzieci do adopcji. Zdarza się jednak również, iż dzieci trafiają z rodzinnej pieczy zastępczej do placówek, w tym coraz częściej do placówek typu resocjalizacyjnego. Jest to spowodowane niewydolnością wychowawczą tych rodzin oraz niewystarczającym ich wsparciem ze strony specjalistów.

Powyższa analiza wskazuje na konieczność:

1. pilnego podjęcia działań naprawczych zmierzających do przywrócenia prawidłowego funkcjonowania rodziny w środowisku;
2. natychmiastowego zapewnienia opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, wobec których sąd orzekł umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej, w rodzinnych formach opieki zastępczej.

III. ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.
2. Rodziny, w których występuje problem przemocy.
3. Rodziny ubogie i zagrożone ubóstwem.
4. Dzieci i młodzież z rodzin z „grupy ryzyka”.
5. Dzieci i młodzież zagrożona demoralizacją.

IV. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Na terenie Gminy Baranów funkcjonują następujące instytucje i organizacje, które mogą współpracować ze sobą w realizacji Programu:

Tabela 2

INSTYTUCJE SAMORZĄDOWE I RZĄDOWE	ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
1. Wójt Gminy 2. Rada Gminy 3. Ośrodek Pomocy Społecznej 4. Placówki Oświatowe 5. Poradnictwo specjalistyczne psychologiczne działające przy GOPS 6. Sąd Rejonowy 7. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej 8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (Poradnictwo rodzinne) 9. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 10. Poradnia uzależnień	1. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kask i Okolic 2. Stowarzyszenie „Praca i Rozwój” 3. działające w formie stowarzyszenia jednostki OSP z terenu gminy Baranów

Koordynator Programu:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program Wsparcia Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2014 – 2016. Jego kluczowym celem jest stworzenie spójnego systemu środowiskowej pracy opiekuńczo –wychowawczej, dzięki któremu zwiększą się szanse życiowe dzieci z zaniedbanych środowisk bez konieczności zrywania więzi z rodziną.

Pierwszym i priorytetowym celem niniejszego Programu jest to, aby dziecko miało prawo rozwijać się w rodzinie naturalnej. Zawiera on propozycje skorelowanych działań, zarówno profilaktycznych, jak i zmniejszających skutki patologii, skierowanych do rodzin, które wymagają pomocy nie tylko materialnej, ale głównie socjalnej oraz specjalistycznej (psychologicznej, prawnej, pedagogicznej). Proponowane działania mają za zadanie wesprzeć rodzinę z „grupy ryzyka”, w pełnieniu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby i możliwości własne rodziny.

Najważniejsze z tych działań to:

1. edukowanie rodziców, poprzez dostarczenie im wiedzy o prawidłowościach lub nieprawidłowościach funkcjonowania rodziny i ich znaczenia dla rozwoju dziecka,
2. wspieranie, m. in. poprzez poradnictwo rodzin przeżywających różnorakie trudności,
3. konsultacje dla osób zgłaszających problemy wychowawcze z dzieckiem,
4. treningi umiejętności życiowych.

Pomoc udzielana dziecku i rodzinie będzie obejmować:

1. bezpośrednie kontakty z rodziną i dzieckiem,
2. mediacje i negocjacje dotyczące ich postępowania i korekty sytuacji,
3. pomoc doraźną tj.:
 - pomoc materialną,
 - napisanie podania, pisma, prośby itp.,
 - pomoc w załatwieniu spraw urzędowych,
4. pomoc długofalową:
 - objęcie rodziny pomocą asystenta rodziny,
 - objęcie dziecka opieką przez placówkę wsparcia dziennego (świetlice szkolne),
 - zorganizowanie indywidualnych lub grupowych zajęć terapeutycznych,
 - udzielanie porad w sprawach życiowych, związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, budżetu rodzinnego, pielęgnacją i zdrowotnymi potrzebami dzieci,
 - wsparcie w postaci wolontariuszy

Drugim celem Programu jest powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej. Podstawowym zadaniem do realizowania tego celu jest inicjowanie działań niezbędnych do uregulowania sytuacji życiowej rodziny i umożliwienie powrotu dziecka.

Rodziny, których dzieci opuszczają zastępcze formy opieki wymagają długoterminowego, systematycznego i specjalistycznego wsparcia w pełnieniu ról rodzicielskich. Realizacja założeń przyjętych w Programie pozwoli udzielić rodzinie szybkiej i skutecznej pomocy, aby dziecko mogło do niej powrócić na stałe.

Reasumując, Program Wsparcia Rodziny chcąc przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom, kieruje się następującymi zasadami:

1. Podejmowanie wczesnych działań profilaktycznych zanim narosną problemy.
2. Praca z dzieckiem w jego środowisku rodzinnym.
3. Szybkie działania nakierowane na powrót dziecka do rodziny naturalnej.
4. Praca z młodzieżą zapobiegająca ich wykluczeniu społecznemu.

Tabela 3

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
CEL 1: Zapobieganie umieszczaniu dziecka w pieczy zastępczej			
1. Tworzenie odpowiednich struktur oraz podejmowanie niejednorodnych działań wspierających rodziny z „grupy ryzyka”	1.1. Zatrudnienie asystenta rodzinnego w wymiarze 1etatu. Jego zadaniem jest objęcie wsparciem 10 rodzin, w tym rodzin niewydolnych, zagrożonych odebraniem dziecka do pieczy zastępczej oraz rodzin, których dzieci już są w pieczy zastępczej. Celem zadania jest wychowywanie się dziecka w prawidłowo funkcjonującej rodzinie naturalnej.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2014-2016
	1.2. Doskonalenie zawodowe pracowników zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie. Celem zadania jest podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników służb zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie poprzez ich udział w szkoleniach, kursach oraz warsztatach podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz prowadzenie superwizji.	OPS, Wszystkie instytucje i organizacje zajmujące się pomocą dziecku i rodzinie	2014-2016
	1.3. Prowadzenie warsztatów dla rodziców dzieci sprawiających problemy wychowawcze. Celem spotkań jest podnoszenie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2014-2016
	1.4. Praca edukacyjno - terapeutyczna z rodzicami, zagrożonymi ograniczeniem władzy rodzicielskiej poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Celem zadania jest wzmocnienie rodziny naturalnej.	Poradnictwo rodzinne przy PCPR, Ośrodek Pomocy Społecznej	2014-2016
	1.5. Prowadzenie mediacji w sprawach rodzinnych. Celem działania jest poprawa relacji w rodzinie, dążenie do rozwiązania konfliktów rodzinnych.	Poradnictwo rodzinne przy PCPR, Ośrodek Pomocy Społecznej	2014-2016
CEL 2 : Wsparcie rodziny biologicznej w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej			

1. Wsparcie rodziny i dziecka z „grupy ryzyka” przez placówki oświatowe	2.1. Priorytetowe przyjmowanie dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny do przedszkoli gminnych.	Oświata Gmina Baranów	2014- 2016
	2.2. Priorytetowe przyjmowanie dzieci z rodzin z „grupy ryzyka” przy organizacji wszelkich form wsparcia w szkole (kółka zainteresowań, zajęcia wyrównawcze oraz inne zajęcia organizowane przez szkołę).	Oświata Gmina Baranów	2014- 2016
	2.3. Stała współpraca pedagogów szkolnych z innymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz wsparcia dziecka z rodziny „z grupy ryzyka”.	Oświata Gmina Baranów	2014- 2016
CEL 3: Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej			
1. Przygotowanie rodziny naturalnej do powrotu dziecka z pieczy zastępczej	3.1.1. Spisanie planu pomocy asystenta z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego tymczasowo w jednej z form pieczy zastępczej.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2014- 2016
	3.1.2. Praca edukacyjno - terapeutyczna z rodzicami, którym czasowo ograniczono władzę rodzicielską poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Celem zadania jest poprawa funkcjonowania rodziny naturalnej w celu umożliwienia powrotu dziecka.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2014- 2016
	3.1.3. Udzielanie pomocy rodzinie w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.	Ośrodek Pomocy Społecznej Gmina Baranów	2014- 2016
	3.1.4. Udzielenie pomocy w poszukiwaniu odpowiedniej pracy.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2014- 2016
	3.1.5. Opiniowanie wniosków do sądu o powrót dziecka do rodziny naturalnej.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2014- 2016
2. Wspieranie rodziny naturalnej, do której powróciło dziecko z pieczy zastępczej	3.2.1. Działania wspierające rodzinę i dziecko wynikające z 1 celu niniejszego programu.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2014- 2016
	3.2.2. Monitorowanie przez okres roku sytuacji dziecka, które wyrokiem sądu wróciło do rodziny naturalnej.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2014- 2016

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

1. budżetu gminy,
2. budżetu państwa,
3. państwowych funduszy celowych,
4. funduszy unijnych oraz innych zagranicznych mechanizmów finansowania,
5. budżetów organizacji pozarządowych,
6. innych źródeł (np. darowizny).

VIII. EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja Programu będzie przebiegała poprzez zbieranie, analizę i interpretację danych. Wskaźnikami osiągnięcia celu pierwszego będzie:

- analiza porównawcza liczby wydanych w danym roku orzeczeń sądowych o umieszczeniu dzieci w instytucjonalnej oraz rodzinnej pieczy zastępczej oraz innych placówkach opieki całkowitej,
- analiza porównawcza liczby dzieci umieszczonych w zastępczych formach opieki,
- ilość placówek wsparcia dziennego oraz liczba dzieci objęta ich wsparciem.

Wskaźnikami osiągnięcia celu drugiego będzie:

- analiza porównawcza liczby nowoutworzonych form rodzinnej pieczy zastępczej w danym roku,
- analiza porównawcza liczby dzieci umieszczonych w różnych formach rodzinnej pieczy zastępczej,
- analiza porównawcza liczby zawartych umów na pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej,
- analiza porównawcza liczby usamodzielnianych wychowanków kontynuujących naukę,
- analiza porównawcza liczby usamodzielnianych wychowanków wychodzących z systemu pomocy społecznej.

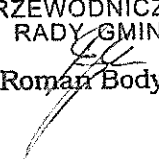
Wskaźnikami osiągnięcia celu trzeciego będzie:

- analiza porównawcza liczby dzieci opuszczających w danym roku różne formy pieczy zastępczej,
- analiza porównawcza liczby rodzin naturalnych, do których powróciły dzieci z różnych form pieczy zastępczej.

Uzyskane tą drogą informacje pozwolą na ocenienie wartości Programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju Programu. Ewaluacja ma znaczenie dla podmiotów realizujących Program, jak i dla sponsorów. Podmioty realizujące sprawdzą w ten sposób efektywność i skuteczność przyjętych założeń, zaś sponsorzy uzyskają informację na temat sposobu wydatkowania ich pieniędzy.

Program ten jest dokumentem otwartym i może podlegać okresowej weryfikacji i modyfikacji.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Roman Borych